

**USTRÓJ KONSTYTUCYJNY
REPUBLIKI KOSOWA**

NR 3461

ROBERT RAJCZYK

USTRÓJ KONSTYTUCYJNY REPUBLIKI KOSOWA

Redaktor serii: Nauki Polityczne
Mariusz Kolczyński

Recenzent:
Jacek Wojnicki

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Rozdział 1	
Źródła procesów państwowotwórczych w Kosowie	19
Rozdział 2	
Podstawy kosowskiego reżimu konstytucyjnego	26
Rozdział 3	
System praw i wolności obywatelskich	30
Rozdział 4	
System ochrony prawnej	43
4.1. Sądownictwo konstytucyjne	43
4.2. Rzecznik Ludu	47
4.3. Sądownictwo powszechne	49
4.4. Prokuratura Republiki Kosowa	51
Rozdział 5	
Podmioty rywalizacji politycznej i wyborczej	53
5.1. System partyjny	53
5.2. Centralna Komisja Wyborcza	55
5.3. Prawa wyborcze	62
5.4. System wyborczy	62
5.4.1. System wyborczy na poziomie lokalnym	64

Rozdział 6	
Charakterystyka kosowskiego systemu konstytucyjnego	68
6.1. Auditor Generalny	69
6.2. Bank Centralny	71
Rozdział 7	
Prezydent Republiki Kosowa	75
7.1. Uprawnienia prezydenta	76
7.2. Odpowiedzialność prezydenta	77
Rozdział 8	
Zgromadzenie Republiki Kosowa (Kuvendi)	79
8.1. Status prawny deputowanego i wykonywanie mandatu	80
8.2. Organizacja pracy parlamentu	86
Rozdział 9	
Tryb ustawodawczy	90
9.1. Inicjatywa ustawodawcza	90
9.2. Tryb legislacyjny	91
9.3. Promulgacja ustaw	93
9.4. Nowelizacja Konstytucji	93
Rozdział 10	
Rząd i administracja	94
10.1. Tworzenie i odpowiedzialność gabinetu	94
10.2. Uprawnienia i struktura rządu	95
10.3. Struktura administracji państwowej i status prawny urzędników	97
Rozdział 11	
Samorząd terytorialny w Republice Kosowa	102
Rozdział 12	
Stan wyjątkowy	109
Podsumowanie	111
Aneks	117

Bibliografia	131
Akty normatywne	135
Netografia	137
Summary	138
Резюме	139

WSTĘP

Ponad 100 państw świata jak dotąd uznało jednostronną deklarację niepodległości Republiki Kosowa uchwaloną 17 lutego 2008 roku¹. Unia Europejska pozostawiła swoim członkom dowolność w tym względzie, dlatego też m.in. Hiszpania, Słowacja, Rumunia i Cypr nie uznały deklaracji niepodległości Kosowa z uwagi na silne tendencje separatystyczne na swoich terytoriach². Chodzi przede wszystkim o Katalonię, a także o mniejszość węgierską zamieszkującą południową Słowację oraz Siedmogród w Rumunii, gdzie identyfikacja narodowa wśród miejscowej ludności Szeklerów jest tak silna, iż część z mieszkańców nie posługuje się rumuńskim językiem urzędowym³. Stanowisko Komisji Europejskiej wyraża się natomiast w stwierdzeniu, iż Kosowo to obszar administracyjny Serbii pod nadzorem międzynarodowym⁴. Rzeczypospolita Polska podjęła decyzję o uznaniu niepodległości Kosowa 26 lutego 2008 roku, ale jak dotąd (stan na 27 lutego 2016 roku) nie nawiązała stosunków dyplomatycznych z Prisztiną⁵.

-----
¹ Analizując doniesienia medialne, można przyjąć, iż Republikę Kosowa uznaje za suwerenne państwo „108 ze 193 członków ONZ oraz 23 państwa z 28 Unii Europejskiej i 24 z 28 NATO”. Por. J. WIŚNIEWSKI: *Serbia: siedem lat kosowskiej korupcji i biedy*, <http://balkanekspres.blog.pl/2015/02/17/serbia-siedem-lat-kosowskiej-korupcji-i-biedy> [dostęp: 19.03.2015].

² T. BICHTA, M. WICHMANOWSKI: *Od przekształceń komunistycznych w regionie do uczestnictwa we współpracy europejskiej*. W: *Wprowadzenie do studiów wschodnioeuropejskich*. T. 1. *Balkany. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*. Red. M. PODOLAK. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2013, s. 410.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem, s. 411.

⁵ Według komunikatu MSZ najbliższa polska placówka dyplomatyczna znajduje się w Skopje w Republice Macedonii (stan na 28 lutego 2016 roku), z czego wnioskować można,

Brak sformułowań *niepodległość* czy też *suwerenność* w dokumentach z zakresu prawa międzynarodowego czyni kwestię niezawisłości politycznej Republiki Kosowa jeszcze bardziej interesującą z politologicznego punktu widzenia. Wskazuje się natomiast na zagadnienia *kontrolowanej niepodległości* lub *nadzorowanej suwerenności*. Przykładem jest rezolucja Parlamentu Europejskiego *Przyszłość Kosowa i rola UE* z 29 marca 2007 roku (2006/2267 INI), w której wskazuje się, że

trwałe rozwiązanie dla Kosowa to w gruncie rzeczy zachowanie statusu niedookreślonego m.in. z obecnością sił międzynarodowych i „urzędywistnieniem pragnień integracji europejskiej”, opcja reintegracji Kosowa z Serbią jest określana już jedynie jako „mało realistyczna”, jednocześnie pojawiają się informacje o ścisłych związkach kulturowych, religijnych i gospodarczych Kosowa i Serbii⁶.

Z kolei Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze w swojej opinii doradczej nie kwestionuje samej legalności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa. Oznacza to, że Parlament Kosowa prawomocnie uchwalił deklarację suwerenności, ale wątpliwości dotyczą samej istoty niepodległości wywodzonej przez stronę kosowską z zasady samostanowienia narodów w prawie międzynarodowym. Wydaje się jednak, iż wymieniona tutaj zasada dotyczy jedynie obszarów postkolonialnych, a samo ogłoszenie niepodległości na jej podstawie nie może naruszać integralności terytorialnej. Niewątpliwie jednak zaangażowanie organizacji międzynarodowych w proces uzyskiwania suwerenności państwowej przez Kosowo może być istotną przeszkodą na drodze do ostatecznego uznania niepodległości republiki w świetle prawa międzynarodowego. Paweł Czubik wskazuje, iż w takim przypadku będziemy mieć do czynienia „ze stworzeniem państwa przez organizację międzynarodową – podmiot wtórny prawa międzynarodowego stworzy podmiot, który winien być postrzegany jako podmiot pierwotny”⁷.

-----
iż to właśnie ambasada w stolicy Macedonii reprezentuje polskie interesy w Republice Kosowa. Zob. strona internetowa Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej: http://msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/polskie_placowki [dostęp: 17.11.2014].

⁶ P. CZUBIK: *Niepodległość Kosowa – niebezpieczeństwo dla zjednoczonej Europy? Krótki zarys problemu*, <http://www.europeistyka.uj.edu.pl/documents/3458728/84b381a4-5a69-430f-a66d-8e107a349859>, s. 131 [dostęp: 29.11.2014].

⁷ Ibidem, s. 134.

W świetle serbskiego porządku prawnego Kosowo jako kolebka serbskiej państwowości i serbskiej Cerkwi prawosławnej uznawane jest przez Belgrad za część terytorium Republiki Serbii. Wyraża się to m.in. w podziale administracyjnym, w którym oprócz 5 regionów funkcjonuje też Autonomiczny Okręg Kosowo i Metochia⁸. Podział niższego szczebla wyróżnia 5 powiatów: kosowski, peczeński, prizreński oraz Kosowską Mitrowicę i Kosowskie Pomoravije⁹. Okręgi autonomiczne obecne już wcześniej w serbskim systemie organizacji administracji serbska konstytucja reguluje w 6 artykułach rozdziału 7 *Organizacja terytorialna*. Okręgi autonomiczne posiadają uprawnienia do stanowienia aktów prawa miejscowego w zakresie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju regionalnego, rolnictwa, zaopatrzenia w media, leśnictwa, turystyki i wypoczynku, ochrony środowiska, przemysłu i lokalnej wytwórczości, utrzymania dróg, transportu kolejowego, edukacji, kultury, sportu, opieki zdrowotnej i polityki społecznej¹⁰.

Kosowo to obszar zróżnicowany religijnie oraz etniczne: 92% ludności Republiki to etniczni Albańczycy (Kosowarzy), a dominującą religią jest islam¹¹. Pomimo wspólnoty etnicznej Albańczycy w Kosowie różnią się od Albańczyków mieszkających w Albanii przede wszystkim wyznawaną religią, Kosowarzy bowiem to w dominującej większości sunnici, podczas gdy Albańczycy wyznają bektaszyzm, ale jest wśród nich też duży odsetek osób niewierzących¹².

Kosowarzy, jak i Albańczycy, odwołują się w swoich korzeniach etnicznych do dziedzictwa jednego z plemion iliryjskich – Daranów. Hipoteza o iliryjskim pochodzeniu albańskiej etnogenezy i wywodząca się z niej wspólnota językowa to fundament albańskiej tożsamości narodowej¹³.

⁸ Por. strona internetowa Rządu Republiki Serbii: <http://www.srbija.gov.rs/pages/article.php?id=45630> [dostęp: 18.11.2014].

⁹ Zob. http://www.srbija.gov.rs/cinjenice_o_srbiji/okruzi.php [dostęp: 18.11.2014].

¹⁰ Zob. Konstytucja Republiki Serbii, art. 182–187, za: http://www.parlament.gov.rs/upload/documents/Ustav_Srbije_pdf.pdf [dostęp: 18.11.2014].

¹¹ Zob. strona internetowa United Nations Development Programme in Kosovo, <http://www.ks.undp.org/content/kosovo/en/home/countryinfo> [dostęp: 17.11.2014].

¹² M. STYRCZULA: *Konflikt serbsko-albański w tzw. Dolinie Preszewa i Miedzwedzi. W: My już jesteśmy zjedzeni... Rola i znaczenie prawosławia w konflikcie etnicznym w Dolinie Preszewa*. Red. R. ZENDEROWSKI. Instytut Politologii UKSW, Warszawa 2012, s. 327.

¹³ K. NOWAK: *Konstytucja Republiki Kosowa*. Wstęp i tłum. K. NOWAK. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010, s. 11.

Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż współczesna kosowska tożsamość narodowa ma odzwierciedlenie w najnowszej historii politycznej. Chodzi o postulat uzyskania najpierw republikańskiego statusu w ramach Federacyjnej Socjalistycznej Republiki Jugosławii, a następnie niepodległości. Jednym z mitów narodowych Kosowa jest etos zbrojnej walki o niepodległość oddziałów Wyzwoleńczej Armii Kosowa (UÇK). Elementem tego mitu jest hołd oddawany poległym bojownikom UÇK, który przejawia się m.in. w ogromnej dbałości o wygląd i stan cmentarzy wojennych. Wiele obiektów użyteczności publicznej nosi imię jednego z komendantów UÇK Adema Jeshariego, m.in. stadion sportowy w Mitrowicy (serbska nazwa miasta to Kosowska Mitrowica) oraz główny port lotniczy w stolicy kraju Prisztinie.

Najliczniejszą mniejszość narodową w Republice Kosowa stanowią Serbowie, którzy zamieszkują kilka enklaw (gminy na północy Kosowa) i wyznają prawosławie¹⁴. Inne grupy mniejszościowe to Bośniacy, Turcy, Gorańcy, Aszkali (zalbaniżowani Romowie¹⁵), bałkańscy Egipcjanie (pochodzą od Romów i swoje korzenie wywodzą ze starożytnego Egiptu¹⁶) oraz Romowie.

Na podstawie porozumienia kosowsko-serbskiego o uregulowaniu zasad sprawowania władzy i normalizacji stosunków z 19 kwietnia 2013 roku serbskie gminy tworzą Związek Gmin Serbskich. Funkcjonują także struktury administracyjne paralelne z tymi, które działają w pozostałych 34 gminach Kosowa. Tamtejszy samorząd lokalny ma kompetencje odnośnie do lokalnego budżetu, opieki zdrowotnej, edukacji oraz zagospodarowania przestrzennego. Równoległe struktury w myśl podpisanego porozumienia dotyczą także organizacji kosowskiej policji, w której odwzorowana zostanie struktura etniczna 4 gmin zamieszkałych przez większość serbską włącznie z regionalnym komendantem policji. Jeśli idzie o sądownictwo, to w Sądzie Apelacyjnym w Prisztinie działać ma izba, której zadaniem będzie rozpatrywanie spraw dotyczących serbskich enklaw przez sędziów z tej mniejszości narodowej. Podpisanie przez stronę serbską prezentowanego porozumienia nie jest

---

¹⁴ Stanowią około 6% społeczeństwa.

¹⁵ K. NOWAK: *Konstytucja Republiki Kosowa...*, s. 9.

¹⁶ *Ibidem*.

równoznaczne z uznaniem kosowskiej niepodległości przez Republikę Serbii¹⁷.

Zróźnicowanie etniczne Kosowa znajduje swoje odzwierciedlenie w konstytucji. Ustawa zasadnicza Kosowa gwarantuje miejsca w parlamencie przedstawicielom wymienionych mniejszości narodowych. Jest to przykład tzw. pozytywnej dyskryminacji mniejszości narodowych. Chodzi o zapewnienie grupom mniejszościowym równych szans udziału w życiu społecznym i politycznym¹⁸. Konstytucyjne umocowanie posiada parlamentarna Komisja do spraw Praw i Interesów Wspólnot Etnicznych oraz Rada Konsultacyjna do spraw Wspólnot¹⁹ działająca przy urzędzie prezydenta Republiki Kosowa. Obowiązuje również ustawa stanowiąca katalog praw mniejszości. Z kolei na szczeblu samorządów lokalnych jeden z zastępców przewodniczącego lokalnego organu uchwałodawczego oraz jeden z zastępców burmistrza rekrutują się spośród przedstawicieli wspólnot mniejszościowych przy założeniu, że stanowią one określony w przepisach prawa procent udziału w strukturze społecznej.

Zróźnicowanie etniczne i religijne oddziałuje na życie społeczne Kosowa od czasów średniowiecza. W związku z dominacją albańskiego etnosu narodowego w strukturze społecznej oraz silną identyfikacją Kosowa jako kolebki serbskiej państwowości i serbskiej Cerkwi prawosławnej stosunki serbsko-albańskie wpływają na historię Kosowa od czasów masowej migracji albańskiej rozpoczętej w XV wieku i trwającej dwa stulecia. Mowa tutaj przede wszystkim o tzw. wielkiej wędrówce Serbów z 1690 roku, która pociągnęła za sobą emigrację około 200 tys. osób. Miejsce uciekających przed turecką ekspansją prawosławnych Serbów zajmowali przyjmujący islam Albańczycy, który dzięki tej konwersji zyskiwali lepszą pozycję społeczną i gospodarczą ze względu na niższe podatki.

Serbska dominacja polityczna i ekonomiczna (dominacja serbskich posiadaczy ziemskich) dała o sobie znać w okresie istnienia najpierw Królestwa Serbów, Chorwatów i Słoweńców (SHS od 1 grudnia 1918 roku),

---

¹⁷ Ustawa nr 04/L-199 o ratyfikacji pierwszego międzynarodowego porozumienia w sprawie zasad rządzenia i normalizacji stosunków pomiędzy Republiką Kosowa a Republiką Serbską.

¹⁸ Więcej na temat pozytywnej dyskryminacji zob. R. RAJCZYK: *Polska mniejszość narodowa w rumuńskim systemie politycznym*. Śląska Biblioteka Cyfrowa, www.sbc.org.pl.

¹⁹ Nazwy w tłumaczeniu Konrada Pawłowskiego.

a od 1929 roku Królestwa Jugosławii. Efektem tego konfliktu na tle etnicznym był wzrost wzajemnej niechęci pomiędzy oboma największymi grupami etnicznymi. W odniesieniu do obszaru Kosowa i Metochii nasilenie działań eksterminacyjnych wobec Romów, Żydów oraz wypędzenia Serbów nastąpiły ze strony miejscowych Albańczyków w czasie okupacji niemieckiej, która rozpoczęła się w 1943 roku, tuż po okupacji włoskiej. W programie politycznym powstałej wówczas Ligi Prizreńskiej pojawiło się hasło Wielkiej Albanii, czyli zjednoczenia wszystkich ziem ze znaczącym ilościowo etnosem albańskim. Ów postulat polityczny nie jest dominującą kwestią w kosowskim dyskursie publicznym, ale jest w nim obecny głównie z uwagi na dość wysoką pozycję parlamentarną (trzecia siła polityczna wśród partii albańskich) ugrupowania o nazwie Vetëvendosje (Samostanowienie – tłum. R.R.), które lansuje koncepcję połączenia Kosowa z Albanią. Próba realizacji tego zamierzenia w praktyce były wydarzenia w Dolinie Preszewa w Republice Serbii, w sąsiedztwie Kosowa, gdzie ponad 2/3 mieszkańców stanowią Albańczycy. W latach 1999–2001 obszar ten był areną starć pomiędzy oddziałami serbskiego wojska i policji a bojownikami Armii Wyzwolenia Preszewa, Miedwiedzi i Bujanowca (w oryg. UCPMB – R.R.). Konflikt doprowadził do rozszerzenia albańskiej reprezentacji zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym (mandaty w serbskim parlamencie).

Historycy wyróżniają 3 fazy serbsko-albańskiego konfliktu etnicznego w Kosowie. Pierwsza z nich w latach 1944–1945 miała związek ze skutkami funkcjonowania tego obszaru najpierw pod okupacją włoską, a potem niemiecką. Druga faza to wydarzenia z 1968 roku, kiedy mieszkający w Kosowie Albańczycy zaczęli domagać się uznania ich za kolejny naród państwowy w Jugosławii. Wtedy też konflikt etniczny ponownie dał o sobie znać pomimo obowiązującej w socjalistycznej Jugosławii doktryny ponadnarodowego braterstwa i jedności. Kontrola polityczna oraz serbska dominacja w życiu kulturalnym i gospodarczym doprowadziła w 1968 roku do nasilenia wystąpień albańskich. Pod ich naciskiem ówczesny przywódca socjalistycznej Jugosławii Josip Broz-Tito zwiększył uprawnienia lokalnej władzy w Autonomicznym Okręgu Kosowo-Metochia. Z nazwy usunięto także ówczesnie kontrowersyjny ostatni członek, który budził opory albańskiej większości (Metochia z greckiego źródłosłowa oznacza domenę zakonną), zezwolono również na używanie albańskich symboli narodowych.

W 1969 roku utworzono też Uniwersytet w Prisztinie, który stał się ośrodkiem umacniania kultury i języka albańskiego. Krok ten niewątpliwie przyczynił się do wzmocnienia odrębności kulturowej Kosowarów i rozwoju świadomości politycznej. Jednym z efektów tego było intensyfikowanie artykułowania postulatu zrównania statusu związkowego Kosowa z pozostałymi republikami jugosłowiańskimi. Idea taka pojawiała się od zakończenia II wojny światowej i wejścia Kosowa w skład Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii²⁰, urzeczywistniła się jednak dopiero w 1974 roku, kiedy to w nowej konstytucji ustanowiono dla Kosowa lokalny rząd i parlament. Działania te oznaczały *de facto* zrównanie pozycji ustrojowej Kosowa z pozycją innych republik związkowych, ale powodowały również dublowanie się kompetencji na poziomie związkowym i okręgu autonomicznego, co potęgowało biurokrację i oddziaływało negatywnie na efektywność sprawowania władzy. Rozwiązania ustrojowe z 1974 roku praktycznie eliminowały także zwierzchność organów serbskich²¹.

Trzeci okres albańskiej rebelii w Kosowie ma swój początek w roku 1981. Wystąpienie kolejnego etapu w serbsko-albańskim konflikcie etnicznym w Kosowie ma związek z rozpadem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii, w którym to procesie kosowscy Albańczycy dostrzegli szansę na realizację postulatu uzyskania statusu republikańskiego lub nawet suwerenności. Procesy dezintegracji Jugosławii związane z emanacją dążeń nacjonalistycznych w poszczególnych częściach składowych federacji ponownie doprowadziły do prób osiągnięcia serbskiej dominacji politycznej, której celem było dalsze utrzymywanie federacyjnego charakteru państwa. Służyła temu konsolidacja ustrojowa. W 1989 roku ograniczono autonomię Kosowa, a nowa serbska konstytucja w rok później zniósła ją całkowicie, co wywołało protesty społeczności kosowskich Albańczyków. Na początku lipca 1990 roku kosowski parlament ogłosił okręg autonomiczny samodzielną republiką jugosłowiańską, a w następnym roku w nieuznanym przez serbskie władze referendum przygniatająca większość głosujących opowiedziała się za niezależnością. Rezultatem takiego stanowiska było funkcjonowanie od 1992 roku podziemnych

---

²⁰ Do zmiany konstytucji w 1963 roku nazwa państwa brzmiała Federacyjna Ludowa Republika Jugosławii.

²¹ W. WALKIEWICZ: *Jugosławia: byt wspólny i rozpad*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2000, s. 227.

struktur państwowych w Kosowie na czele z własnym prezydentem Ibrahimem Rugovą oraz parlamentem. Poza granicami powstały też liczne polityczne organizacje niepodległościowe, z których wskutek niepowodzenia prób pokojowego rozwiązania konfliktu serbsko-kosowskiego podejmowanych przez prezydenta Ibrahima Rugovę największe znaczenie zdobyła Wyzwoleńcza Armia Kosowa. W literaturze przedmiotu obecna jest opinia, że Wyzwoleńcza Armia Kosowa to mieszanina „narkotykowego gangu i armii narodowowyzwoleńczej”²².

Zwrotnym momentem w historii Kosowa i Metochii (sformułowanie stosowane przez władze w Belgradzie²³) była bitwa, która rozegrała się 28 czerwca 1389 roku na Kosowym Polu, gdzie siły słowiańskie starły się z wojskami imperium osmańskiego. Według części historyków losy starcia zbrojnego pozostały nierozstrzygnięte, ale mitologiczne znaczenie owego wydarzenia odcisnęło trwałe ślad zarówno w historiografii, jak i w serbskiej tradycji kulturowej. Zakończona kilkuwiekową niewolą turecką nierozstrzygnięta militarnie bitwa sprawiła, iż Kosowo nabrało dla Serbów wyjątkowego znaczenia jako kolebka państwowości. Niemniej jednak państwowotwórcze znaczenie Kosowa w historii Serbii znajduje potwierdzenie już w faktach historycznych wczesnego średniowiecza²⁴. Kosowo, ale bez Metochii, ostatecznie znalazło się w granicach Królestwa Serbii dopiero po pierwszej wojnie bałkańskiej w 1912 roku²⁵.

Kosowo ma także niebagatelne znaczenie dla serbskiego życia religijnego z uwagi na lokalizację zabytkowych monasterów między innymi w Peci, Prizrenie oraz Gračanicy. Ten ostatni monaster, choć stał się symbolem serbskich protestów nacjonalistycznych przeciwko łamaniu praw Serbów w Kosowie na przełomie lat 80. i 90. XX wieku, może być uznany za swoisty bałkański ewenement. Islamscy Romowie, podobnie jak prawosławni Serbowie, pielgrzymują do tego monastyru. Podkreślenia wymaga również fakt, iż jeden z odłamów islamu – bektaszyzm – uzna-

---

²² M. DYMARSKI: „Miękkie podbrzusze Europy” – *Balkany w nowoczesnych stosunkach międzynarodowych*. W: *Wprowadzenie do studiów wschodnioeuropejskich...*, s. 380.

²³ Por. witryna internetowa Rządu Republiki Serbii: http://www.srbija.gov.rs/?chan_ge_lang=cr [dostęp: 18.11.2014].

²⁴ K. NOWAK: *Konstytucja Republiki Kosowa...*, s. 12–13.

²⁵ *Ibidem*, s. 16.

je niektóre święta chrześcijańskie i kult świętych²⁶. Wspomniane powyżej monastery stanowią „unikalne połączenie cech kultury bizantyjskiej z wpływami łacińskimi”²⁷.

Niniejsza publikacja prezentuje ustrój konstytucyjny Republiki Kosowa. Stan prawny aktów normatywnych, które stanowią podstawę przedmiotowego opracowania, obejmuje grudzień 2015 roku. W publikacji wykorzystano przede wszystkim obowiązujące akty prawne uchwalone przez organy konstytucyjne Republiki Kosowa w wersjach językowych albańskiej oraz angielskiej, jak również akty normatywne Republiki Serbii w języku serbskim. Sięgnięto ponadto do wybranych opracowań naukowych prezentujących zagadnienia z zakresu geopolityki, historii oraz życia politycznego i społecznego Bałkanów. Jednym ze źródeł są także informacje pochodzące z oficjalnych witryn internetowych instytucji Republiki Kosowa i Republiki Serbii oraz organizacji międzynarodowych i ich reprezentantów funkcjonujących na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1244 z 1999 roku.

W publikacji użyto polskich nazw własnych, które są rezultatem przekładu językowego dokonanego przez autora. Sformułowanie *Republika Kosowa* nie jest równoznaczne ze stanowiskiem autora w kwestii uznania bądź nieuznania suwerennego statusu państwowego Kosowa.

---

²⁶ R. ZENDEROWSKI: *Rola i znaczenie prawosławia w kształtowaniu serbskiej świadomości narodowej*. W: *My już jesteśmy zjedzeni...*, s. 190.

²⁷ M. SEROKA: *Serbska Cerkiew prawosławna wobec konfliktów narodowościowych w byłej Jugosławii*. W: *My już jesteśmy zjedzeni...*, s. 250.

The Constitutional System of the Republic of Kosovo

S u m m a r y

The publication presents the constitutional system of the Republic of Kosovo. Legal status of normative acts, which are the basis of this study, includes the December 2015. The publication used primarily applicable legal acts adopted by the constitutional authorities of the Republic of Kosovo in Albanian and English, as well as the normative acts of the Republic of Serbia in the Serbian language. The official websites of institutions of the Republic of Kosovo and the Republic of Serbia as well as international organizations and their representatives operating on the basis of Security Council Resolution 1244 in 1999 are also used as a source of information.

The references consist of the issues of geopolitics, history and political and social life of the Balkans. Not stating the words: *independence* or *sovereignty* in the documents of international law makes the issue of a unilateral declaration of independence by the Republic of Kosovo a keynote issue in political sciences research.

The monograph is intended for students of politics, journalists and the readers interested in the subject of complicated ethnic relations and political development in the Balkans region. There is in-depth analysis concerning the duties and obligation of the Kosovo's authorities and the functioning of the Republic of Kosovo.

Конституционная система Республики Косово

Резюме

Монография представляет конституционный строй Республики Косово. Правовой статус нормативных актов, которые являются основой данного исследования, включает в декабре 2015 года. В публикации используются в основном действующие правовые акты, принятые конституционными властями Республики Косово на албанском и английском языках, а также нормативными актами Республики Сербии на сербском языке. Официальные сайты власти Республики Косово и Республики Сербия, а также международных организаций и их представителей, действующих на основании резолюции 1244 Совета Безопасности в 1999 году также используются в качестве источника информации.

Анализируются научные исследования состоят из вопросов геополитики, истории и политической и общественной жизни на Балканах. Не указав слова: независимость или суверенитет в документах международного права, делает проблему одностороннего провозглашения независимости Республики Косово лейтмотивом вопросам политологии.

Монография предназначена для студентов политики, журналистов и читателей, заинтересованных в теме сложных этнических отношений и политического развития в регионе Балкан. Существует глубокий анализ в отношении обязанностей и обязанность властей Косово и функционирования Республики Косово.

Redakcja
Katarzyna Wyrwas

Projekt okładki
Magdalena Starzyk

Redakcja techniczna
Andrzej Pleśniar

Korekta
Ligia Dziadas

Łamanie
Damian Walasek

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-899-6
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-900-9
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
[e-mail:wydawus@us.edu.pl](mailto:wydawus@us.edu.pl)

Wydanie I. Ark. druk. 8,75. Ark. wyd. 8,5.
Papier offset kl. III, 90 g. Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa:
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław